

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglašavanje plaća se 10 helera po redak na više puta po pogodbi.

Oglašaji idu se na uredništvo lista.

Rekopisi se ne vraćaju. — Ne frankirani listovi se ne primaju.

Br. 40.

Volosko-Opatija u četvrtak 3. listopada 1901.

God. II.

Talijanska gospoda i njihovi kmeti po Istri.

Pred par leta pobunili su se rovinjski kmeti protiv svojoj gospodi. I kad se je buna najviše užgala, vikali su kmeti; Viva Laginja! Lui ze vero padre del popolo! To će reć: Živio Laginja! On je puku pravi otac! — Jeste li čuli? — Neka nam dokaže on plaćeni Bedintar od Krstića, da nisu ovako kričali.

Kad je tomu tako, reći će koji, zašto talijanski kmet ne okrene svojoj gospodi hrbat, pak da k nam ne prevagne. Reći ćemo vam i to zašto toga ne učini.

Prije svega kmet je Talijan, pak ga sree vuće k svojmu rodu i jeziku, dakle k talijanskoj gospodi. E što ćete! k svojemu jatju leti sokol. Drugo je pak to, što su talijanski kmetovi više ili manje zaduženi kod talijanske gospode, a vi znate, da tko je dužan, taj je sužanj, pak kako gospoda pušu, tako mora on plesat.

Nego u zadnje doba i kmetovom je dodijalo talijansko gospodstvo, pak čujte, što su pred koje leto učinili talijanski kmeti iz Vodnjana ili Dinjana. Pazite. Onim siromahom dogorilo je već od nokata talijansko gospodstvo, pak što su učinili? Evo što? Zamolili su Dr. Laginju, našega domorođca, da im otvori u Dinjanu posujinilo kako ih je već više otvorio okolo Pole našemu puku. Pazite. To su učinili talijanski kmeti i rukodeleci iz talijanskoga

mesta Dinjana. Neka nam Krstić dokaže da lažemo ako ima nosa! Zašto su se ti Talijani obratili na Dr. Laginju, a zašto nisu se obratili na svoju gospodu, da im pomore? Zašto, zašto! Jer kako smo sprieda rekli, talijanski kmet uvidio je kako talijanska gospoda voze i opet uvidio je da je Dr. Laginja puku pravi otac. To će reć, da on očinski skrbi za svoj puk, a talijanska gospoda samo za se i za blaženu Italiju.

Vjerujete li nam ovo? Ako ne ćete nam vjerovati, a onda vjerujte talijanskim kmetom, koji kriče Dr. Laginji: Živio pravi otac puku! koji se k njemu utiču, da im pomore, kad im neće pomoći svoji ljudi, talijanska gospoda.

Dobro je, da je talijanski kmet progledao, slabo je pak, da je više nasih kmeti — osliepilo. Jeli tako? Žali Bog je! Jer dok se talijanski kmet obraća na naše pravke da mu pomoru naš se kmet obraća na Talijana, da mu odmora. Jeli tako? Je, u istinu je!

Pitajmo se mrvu: može li se čemu dobromu nadati od Talijana? — Možemo tugi i žalosti. A zašto? Zato, što ni sami talijanski kmetovi ne očekuju nikakve pomoći od svoje gospode već se dapače obrađuju u svojoj nevolji na našu gospodu. Kada dakle Talijani ne mare za svoje ljude, jošte manje imat će oni srea za nas, koji nismo njihovoga roda i jezika. Istina je, to i mi priznajemo, da talijanska gospoda bace i komu našem kakovu mrvicu, nu to

je samo prah u oči ili prevarita udica koju će se već drago platit ili prvo ili kašnije.

Da već jedan put zaključimo. — Promislite sve ovo, što smo do sada rekli. Što ćete se iz ovoga naučiti? Liep nauk, kratku opomenu, a ta je: držimo se svojih a pustimo talijansku gospodu na miru; jer kada talijanska gospoda nemaju srea za svoj rod, još manje će imat za nas. Talijanskoj gospodi jedina je svrha pred očima — njih truh i lačna Italija, pak nebi bilo pametno ni za nas koristno, da idemo za njih iz prhavice sgréat — kostanj.

Ovo neka osobito zapamete naši mački, koji se brate i kume s Talijani jer moglo bi doći pokajališće, ali povratilišće nikad manj.

Istarski sabor.

IX. sjednica obdržavana u Koprnu dne 20. septembra 1901.

Staromu Kampitelu reć bi da su njeki njegovi prigovorili, što nije bio savao sjednice za 12. septembra nego za 14, jer se je on izpričavao zašto toga nije bio učinio, da je najme bio bolan; al da je znao da to nije pravo njekim, da bi bio i bolan savzao sjednicu, i da je voljan raditi i makar i dvie sjednice na dan držati.

Primila se za zakonska osnova za uređenje rieke Mirne ili Kvjijeta. Država je za to odlučila do 500000 kruna. Radnja je potrebna. Mirna bila je u stara vremena plova, a tim i korisna pučanstvu. Tečajem vremena se je zamuljila. Skoro sto godina

zadnjih radilo se je da se opet uredi. Izvjestitelj Venier crta povjest nastojanja za uređenje.

Ašeior Tomasi diže osobito zasluge c. kr. namjestniku Goissu za tu stvar. Doktor Matko Trinjatić u ime naših zastupnika izjavljuje da će glasovati za tu zakonsku osnovu, jer smatraju uređenje potrebitim i korisnim. Iztiče pak da je zemaljski odbor kriv, što se je za stvarju zateglo, i da je zastupnik Spinčić dvie godine uzastopce, 1894. i 1895. u Bečkom parlamentu postavio resolucije, da se Mirna uredi, da je parlament njegove resolucije prihvatio, pak da je stalno tomu pripisati, što je c. k. vlada ozbiljno stvar u ruke uzela.

Zakonska osnova bila je prihvaćena u drugom i trećem čitanju. Tom prigodom su naši zastupnici postavili predlog, kojim se je pozvalo c. kr. vladu, neka sporazumno sa zemaljskim odborom u najkraćem vremenu poduzme shodne korake za uređenje raznih voda u pokrajini i to: potok kod Baške, polje Vrbičko, Ling i Jezero imed Omisaljake i Dabašničke občine; potok Jamu, vode u poreznih občinah Borut, Cerovlje, Novaki sa pokrajini potoci, lug Gologorički i Novački; Rosandru, Osapeku Reku, Rišanu Vagunat i Dragonju; potok Brusau imed Pasjaka i Šapjana. Vidila žaba gdje konj diže nogu pak ju digla i ona. Dr. Bennati je već prije vidio taj predlog naših zastupnika, pak je i on preporučio uređenje nekkih potocića na Koparščini. I ti predlozi bili su prihvaćeni od celoga sabora.

Prima se predlog Dra. Costantini, da se železničku postaju u Pazinu digne u drugi red. Taj predlog zagovara i Dr. Dinko

PODLISTAK.

„Sokol“

Va prvih brojev „Narodnega Lista“ javilo se, da se je „Sokol“ slozil, ale čujemo, da ih se puno propitkuje, da će to bit i da ki će bit va tem, čemo danas gledat da malo rastumačimo neke stvari od „Sokola“.

„Sokoli“ su društva za jinaštiku, dakle posebno za mladiće. Ale ne moraju bit člani samo mladi ljudi, nego moru bit i stareji. I to, ako nete da budu izvršujući članovi, to jest onakvi, ki jinaštiku delaju (i ki će mondu nosit), moru bit podpirajući članovi. Podpirajući članovi plaćaju članarinu (6 krun na leto), imaju pravo prihajat na skupne izlete, na svakake zabavi, a na skupštinah moru govorit i glasovat. Dunke podpirajući članovi su poglavito ljudi va leteh, ki već ne mare za tanek vježbe, ke su za mlade ljude.

Leh za svem tem stoji baš va njih svaki uspjeh i napredak društva. Oni ga pomoru s novcem a to je prva stvar. — Mogal bi se na to ki god reć: ma ča j mane bolje s tem, da ja plaćam teh 6 krun na leto? — Ja, viste, pravi narodnjak, ki pravo rasume kakovu vrednost ima „Sokol“ ne bi smel tako govorit. Ali pošto ima med nami prvih domorođec, ki tako pitaju, zač nisu još niš od to stvaru čuli, a nisu oni temu krivi, čemo provat dopovedet njim. — Pak ontrat neka se razmisle, pak ako se

osvedoče, da je „Sokol“ potreban i koristan za našu narodnu stvar, neka slinšaju glas svojga domoljubnoga srea i neka činom pokažu da su narodnjaki: a to će pokazat ako budu pomogli to novo društvo. Veće veselje store oni beži, ki se daju za dobro naroda, nego oni ki se kako-tako potroše. Još valja znat, da ki ne spremore 6 k na leto ni trebe da se stori član, nego neka da, ako ga j dobra volja, koliko će i more, kako dar. — Sve se rado zmiže, ako je dobre volje dano. Zrno po zrno pogača...

Homo napred za videt ča su ti „Sokoli“. „Sokoli“ su upravo slavenska društva. Čehi, ki su prvi s tem počeli imaju va samoj češkoj zemlji okolo 500 ovakovih društav i 50.000 izvršujućih člani (to je broj, ki najbolje kaže, da to ni za niš! op. al.) — Pomislite malo: 50.000 mladeš junaki, ki se zovu „Sokoli“, za to, zač su pripravni branit dom i rod, kako i sokol-ptica svoje njazlo i svoji mladi! Mi znamo, da su Čehi dobro probujen narod, a znamo i to, da su temu i „Sokoli“ puno pripomogli.

Hrvati i Slovenci imaju ih samo malo no ma ni jušto ni puno let, da su se ni to, daš. Sejedno ih je va svih semljah našega naroda: va Trste, Pule, Zadre, Splita, Zagrebu, Ljubljane, Osijeku, va Idrji i još po drugib mesteb.

Kako smo već prej spomenuli „Sokoli“ su društva za jinaštiku aliti tjelovježbu. — Duhtori su dokazali i dandana već svaki zna, da ki jinaštiku dela poestane jači, a ki se pametno i s pravum merum vježba, ta vam je i zdraveji. Ča je ki jači i trij, to

ga teže bol pograbi. — Ojačit se tjelovježbanjem more svaki. — Zač daj danas, daj jutra, muškianura od ruk, od nog i od celoga tela se okrepi i otvrdne. A kako je takov monak i junak dobar za svako delo, to vi sami najbolje znate.

Zamite na priliku jedan dan kuharicu v ruki pak provajete mešat palentu. Ja vam garantim, da ćete se brzo spotit i strudit i čete reć: to ni za me. — A vaša žena ale devica već po pol uri meša brez nikakovega truda. Kako to? To je za to, zač je ona na to navajna, zač ona vavek palentu kuha, a vi, akoprem ste 10 put jači od nje, ne morete zač niste na to navajni. Dunke vidite, da se navadbam i vježbam muškul krope i jače. Povrh toga se s pravum jinaštikum i prsa z vani i z nutri rašire i ojače a usled tega i pluća, keh zdravlje jest izvor zdravlju celoga tela.

Još je jedna vala korist, ku dava „Sokol“ tjelovježbom. — Čovek za bit posvema zdrav mora delat; tako je Bog odradil. — Ki dela ne samo da je zdrav telesno, nego je on i duševno zdrav, zač se reće da je va zdravem telu i zdrava duša. — Takov čovek ima mirnu savjest, veselo srce i pripravan je sledit istinu i delat dobra dela svaku dobu. A neka ta isti čovek samo 8 dan niš ne dela, već se vas promeni: one dobroti nestaje, a mesto tega biva mrk, zagrljiv, grintav i brez volji i veselja. To je prava istina da delo, osobito telesno, čini ljude imet dobro sree.

Sada pomislite kako će dobro uplivat jinaštika, dakle delo celoga tela, na ljude

ki nisu delu naučni i kem je sudjeno po cel dan sedet i pisat. Veći del od njih je brez veselja i volji. A nisu oni temu krivi; takovi su, zač nisu pravo zdravi, i to za to zač ni pravega sklada imed njihovega duševnoga i telesnoga rada; za to njim vavek neč fali a to je zadovoljnost. Za te ljude je tjelovježba najbolji lek. Telesno delo će njim vratit ono zdravlje, ko njim ruži to, ča moraju sedet i z glavum delat po 8 i više ur na dan.

Ni to ni još sva korist, ku će davat sokolstvo. Ono ča bim imel sada povedet je za nas Istrane, ki smo od svih tlačeni, keh Talijan — gospodar zave ščavi (sužnji) od najveće važnosti. Nam je treba jakkeh ljudi i „na reči i na delu“, ki će nam narod budit od sna i hrabrit ga za borbu, i ki će va isto vreme morat besedami i sa rukami odbijat moćnoga suvranička i tlačitelja. Svi trebe da smo i jaki i zdravi, ako čemo da nam narod doživ lepše dana.

Mladi pako naši, naša mladost trebe da ima još i srea za svoj narod, ljubav za sve ča je naša i ča nam tudinj grabi i — otima; osobito ljubav za zajlik, kega su od majki zajedno s mlekom isali.

Kako će „Sokol“ va tem obziru delat čemo drugi put nastaviti. — „Sokol“ će bit njazlo s kega će poletet mladi sokoli, na keh će naš destin ostat, zač se reće, da na mladeš svet ostane“, a ti naši sokoli će znat branit naš rod i od najhujega dušmana.

Trinajstić, te predlaže da se kod one postaje napravi skladište također za sol, a to se također prima.

Dr. Rizzi, načelnik Pule, i najjed bezakona i nereda izabrani zastupnik zapadnih kmetkih obćina, preporuča i zagovara u ime saborskoga školskoga odbora, da se u Puli ustroji viša ženska škola, ženski licej sa talijanske naukovim jezikom. Taj licej sa talijanske djevojčice ne bi uzdržavali sami Talijani nego i Hrvati i Slovenci, koji grada Pule posebice, toli i u obće ciele pokrajine. Stojati će svake godine 22.000 k, a za početak još 8000 kruna viša. Jedan treći dio troškova nositi će obćina Puljaka, 2 treća dela pokrajins, dakle svi mi. Proti tomu novomu bremenu ustali su naši zastupnici najodlučnije.

Dr. Dinko Trinajstić veli da je većih daleko većih potreba nego je taj ženski licej. — Pokrajina da mora prije ustrojiti pučke škole. Navajda primjere iz Pazinskoga kotara kako se nepravedno postupa glede pučkih škola za Hrvate, kojim se li neda. — Zadnjih godina pomozili su se troškovi pokrajine za 1 milijun kruna, bez da se je što nužno napravilo. Pačaustvo se bez potrebe preved krivava, prevelika bremena mu se nalaze.

Zastupnik Spincić reče, da bi Dr. Rizzi i sva talijanska gospoda morala znati da ima koji u Puli toli i pokrajini ne samo talijanskih ženskih nego i hrvatskih i slovenskih, da će i Hrvati i Slovenci doprinasti za ženski licej, pak da bi se imalo isto hrvatski ili slovenski podučavati kao i talijanski, kad bi u obće bio nuždan taj licej. Ali nije nuždan. Nužne su pučke škole za hrvatsku i slovensku djecu. Nje i zakon nalaze. Sa onimi preko 20000 kruna, koje će se izdavati za možda 50 djevojčica, moglo bi se plaćati dvadeset učitelja, koji bi podučavali 2000 velimo 2000 djece u tolikih pučkih školah.

Uza sve to saborska većina, gospoda Talijani naprtili su za svoje talijanske djevojčice na pleća također Hrvata i Slovenaca Pule i ciele pokrajine 8000 kruna za početak, i 22000 kruna svake godine.

Većina saborska glasovala je za potpore pojedinim Talijanom i Talijankam, kao i talijanskim društvam, i to sve na račun ne samih Talijana, nego na teret i Hrvata i Slovenaca pokrajine.

Pročitale su se u talijanskom prevodu razne interpelacije naših zastupnika, i to na c. kr. vladu:

1. Spincić i drugovi zaradi ustrojenja pučke škole, bar pomoćne u Sv. Luciji na Skitačji na Labinjčini;

2. istoga zaradi popravka župnoga stana isto tamo;

3. Kompareta i drugova zaradi nereda u obćinskoj upravi u Dekaniji, prouzročeni od tamošnjega obćinskoga glavarara;

4. Mandića i drugova radi postupka obćinskoga ljeknika u Cresu prigodom skrajne bolesti.

Nadalje:
Istoga Mandića i drugova na c. i kr. ministra rata radi igranja izazovnih i Hrvate vrijeđajućih pjesama sa strane c. i kr. vojničke glasse kod neke slavnosti u Puli i Dra. Dinka Trinajstića na zemaljski odbor radi željezničke sveze od postaje nove željeznice u Motovunu na postaju željeznice u Pazinu.

Pročitani su također i razpravljeni i prihvaćeni prešni predlozi zastupnika Spincića i Kožulčića i drugova za podporu u Vrbinji i ostalim obćinama na otoku Krku, i zast. Spincića i drugova glede podpore za gradnje i popravke cesta u raznih strana Istre sa strane zemaljskoga odbora.

Prvi predlog bio je prihvaćen bez razprave. Kod drugoga razvila se je kratka rasprava.

Ašešor Cleva reče, da je predlog skoro suvišan, jer da zemaljski odbor daje podpore a ceste gdje uvidja potrebu, i poziva predlagaca da mu navede jedan primjer gdje je nije dao.

Zast. Spincić mu odgovara, da je nije dao za gradnju prepotrebite ceste Dolinu-Prebened-Kastelac do državne ceste Kranj-ako-Istarske, a da je nije dao nit obćini

Kastav, nego iz strancarskih razloga kojim dinim ljudem u pojedinim djelovima, po trošili u vrijeme izbora, koji nisu nikakova računna položili, i koje se upravno nit na red ne može pozvati.

Sladki Rizzi pita na to zemaljski odbor, da li je možda isti predlogom Spincićevim uvrijeđen, jer da u tom slučaju nebi on ni njegovi drugovi za predlog glasovali.

Ašešor Cleva, odgovara da neima junta ništa proti tomu da se predlog prihvatiti, ali želi da se mjesto rieči „poziva“ postavi rieč „preporuča“.

Zast. Spincić zadovoljava se tom promjenom, te je tako njegov predlog prihvaćen.

Vladin zastupnik Fabiani odgovori na interpelaciju zast. Gerže radi pisanja imeana mjesta u Istri. Kratko na malo veli mu, da su hrvatska i slovenska imena u Istri od starine u porabi, i da je vlada dužna rabiti jih, dočim nesuje rabiti talijanskih kovanica što su ih Talijani skovali u najnovije vrijeme za hrvatska i slovenska imena.

Isti gosp. odgovara na interpelaciju zast. Kompareta radi škole u Plavji. Veli da se je komisionalna razprava već obdržavala.

Spincić moli za rieč. Predsjednik veli da neima razprave ob odgovoru na vladinu interpelaciju. Spincić mu odgovara da neće da razpravlja, nego izjavu daje, i daje ju. Veli naime, da je interpelacija Komparetova bila postavljena slovenski, a da je vladin komesar odgovorio na nju talijanski. U tom je povrieda zakona i prava, kao povrieda javno izrečenih Previšnjih odluka, koje neće da bude razpravni jezik u saboru samo talijanski kako će većina i kako prakticira c. kr. vlada.

Vladin komesar odgovara, da je c. k. vlada već godine 1894. navela razloge radi kojih se služi samo talijanskim jezikom, al da tim ne krši ravnopravnosti.

Spincić mu odvraća, da faktično c. kr. vlada krši i ravnopravnost i prava hrvatskoga i slovenskoga naroda, i temeljne državne zakone, i odluke Njegovoga Velikaustva cesara i kralja, i da je poglavito ona kriva što se događaju ovakove sablazni u saboru, kakve su se ovoga dana događjale kad se hrvatski ili slovenski govori.

Kad je predsjednik ustanovio sjednicu subotu dne 21. septembra o 9 i pol prije podne, htjeo je da ide, al ga je pozvao Spincić, da još malo ostane radi ustanovljenja dana i dnevnoga reda sjednice.

Dr. Stanger ustanoviv da je subotu dne 21. septembra u 9 sati prije podne sprovod biskupa tršćansko-koparskoga i člana sabora Istre, predloži da se sjednica ne drži toga dana, nego ponedjeljak dne 23. septembra.

Predsjednik daje taj predlog na glasovanje, naši glasuju za predlog. Talijani glasuju proti predlogu. Upravu kao među divljaci!

Divljački bili su Talijani na galerijah, pa i sami zastupnici talijanski kada god se je hrvatski govorilo. Galerije su bile svaki put izpražnjivane kad se je hrvatski govorilo i svaki put bile su opet tu. Predsjednik se je igrao kao uvjek.

Mandić mu je jednom uskliknuo, kad je prazno galerije, a nisu htjele slušati: „Nitko vas ne sluša, drže vas za pulcinelu“. Prema svrši sjednice ipak ne bijaše galerija za to su pak talijanski zastupnici, Grža, Škampić, Koštantin, Benat, e tuiti quanti postostručili svoje sile za bućenje, lupanje, drsanje. Činilo se je zbijaše kao da su ponorili. Bog im se smilaj!

Dopisi.

Iz Zameta. Kako ste već va zadnjem broju cenjenoga „Narodnoga lista“ javili, otvorilo je društvo „Sloga“ u Zemetu svoje prostorije u nedelju dne 22. pr. m. Da bude to otvorenje čim svečanije, priredila je „Sloga“ zabavu, koja je lepo ispala: ali ni pol onako lepo, kako bi bila, da ni bilo onega nesrećnoga dazja.

Za oneh, ki su bili puni naše zabave ne bi treba da pišemo, kako je bilo, ač su sve videli i čuli, ali dobro će bit da javimo

onem, keh ni bilo, a osobito onem ki bi bili radi doč, pak su zarad dazja doma ostali. — Prvi del zabave, to je pjevanje i muzika imel se je obaviti vane pod vedrem nebom. Za to bil je pripravljen velik vrt, va kem bi bilo moglo stat i na tisuć ljudi. Tu su bili poredani nebrojeni stoli za gosti. Spređa pak bili sa posebni dugi stoli za pevačka društva valje blizu podića, na ken se je imelo pevati.

Ta podić bil je lepo načinjen okrunjen z brljanom, z banderami i z balunici, pred njim strašili su dva Bura, ki su nas spačevali, da kako junacki oni brane svoju domovinu od jakoga neprijatelja itako moramo i mi braniti naš dom, naš jezik, našu pesmu i sve ča je naše proti tolikom silnom neprijateljem ki bi oteli zatrt sve ča je naše i zet nam ovu našu lepu domovinu.

Burski narod je mal, pak je vredan z ljubavi do svoje domovine braniti se već toliko vremena od silnoga Engleza, ki je misel da će moć sve Bure s jednom fernjokulom u jedan hip zmrvit. Al će mu se dat. Tako i mi ako budemo složni i ako budemo ljubivi ča je naše moć ćemo se obraniti od svih našeh neprijatelji. Viš, viš vranica, ja sam počel sada pisat od Buri, na mesto da pišem od naše zabave.

Isto tako je bila kuća z vana i z nutra okrunjena zelenilom slikami i s banderami. Već okolo trih ur počeli su prihajat gosti: neki dočed, a neki su se pripeljali.

Prišlo je pevačko društvo opatijsko „Lovor“ sa svojim predsjednikom Miranom, tratski „Primorski Hrvat“ sa predsjednikom Dr. Rudolfom Linićem i kastavska „Istarska vila“ sa predsjednikom Mirkom Jelščićem.

Došlo je i mnogo odličnih rodoljubi iz Kastavščine, Voloskega, Opatije, Reke, Sušaka, Trata i od drugud. Bilo je ljudi kao mrava.

Uprav na 4 i pol odprl je zabavu g. E. Karlaravis z lepom govorom va kem je lepo pozdravil gosti i svako pevačko društvo posebe i zahvalil njim, da su došli na slavu bratskega društva.

Za tem pevalo je svako društvo svoju pesmu sve jedno lepše od drugega, neku pesmu i po dva skupa, a radnju lepu pesmu od Brajše „Predobri Bože“ pevala su sva društva skupa. To je bilo neč lepega: jedno sto pevači pevati skupa onako lepo skladno, pak još onakovu divnu pesmu!

Mej tem kuća se je napunila ljudi, a osobito dvorana, da nisi se imel kamo gannt ni maknut.

Najprvo su zatamburali tamburaši od „Sloga“ „Lepa naša domovino“, ku su svi stoejć poslušali. Tu pesmu odbili su tamburaši dosta dobro, za to i su njim onako jako pljeskali. Komač 2, 3 meseci, da se uče, pak onako prvi put igrat pred toliko ljudi, se zna, da su im se malo ruke tresle od straha. Vidi se da će drugi put bit još bolje, samo ako se budu marljivo učili.

Za tem bila je predstava „Bog se smilaj“. Ale kega smeha je bilo.

Ne bim bil nikad ni pomislet, da te naši ljudi, prosti delavci onako lepo predstavljat i to za prvi put pred onolikimi ljudi.

To su ti, brate predstavljali kako da njim je to svaki dan v rukah, lepo, koražno prez nikakovega straha ni srama.

Ste videli onega našega postolara Jurica (I Starca), kako ti se znal jedit i vragat, kako da se za spraven jadi, i onu njegovu prefriganu ženu Maru (A. Stangel) kako su ti znali konplotat, kako bi odpravili i se znebili onega trubastega kumpara Miholje (J. Jerdas). Ala štroka jadna pojila ne i onu njegovu ženu Lacu (P. Rubeca).

Kad je to sve finilo počelo se tancat. Tu ti se je hopalo kako na žurnadu.

Stareji pak raseli sa stol, da pul žmurljica domačega pasaju u razgovoru još ku urica.

A sada moji dragi „Slogaši“ ja bim vam preporučiti, da budete složni kako dobra brata, da se lepo učite pevati i tamburat, pak da zbudite one, ki još spavaju. Ako i imate kega neprijatelja, niš se ne bojte, ač

imate čuda, čuda više prijatelji na sve strane ki vas ne ta zapništ. Samo složno!

Dočs tak. Kako nijedna dobra stvar kade se ljudi složno i bratski zabavljaju ni Kratiću po volje (on će da se svagde samo kara i kolje) tako ni ova zabava mu ni po volje. Va zadnjoj Jambrozijske piše da takove stvari (društva i zabave) nisu za delavci ač oni da mečaju skrbet samo za svakdanji kruh. Ma bravo Salo! Delavac neka se samo trudi i mneči celi božji čedan od jutra do večera a zabavljat se ne bi smel. — Tako misli fondarista-Krstić-socijalista. A zač on tako piše? — On zna da va društva te se ljudi izobrazit, pak da se onda nete pustit peljat za nos od jednoga prodanca, kako se puste neki njegovi zalupani mačići.

Tega se drže i njegovi gospodari, tega se mora i on držat, ač ga za to i plaćaju.

Iz Lanišća. Poštovani g. urednik! Va zadnjem Vašem „Narodnem listu“ bio je jedan dopis iz Lanišća. Ja bi htio malo popraviti Vašega dopisnika, jerbo piše od našega učitelja ni neke stvari pravo napisal u ča je pravo je i Bogu drago.

Vaš dopisnik je napisal od našega meštra da „kad je kakova procesija ni on ni njegova žena ne gredu školskom dicom nego puste školane same. To ni baš tako, nego ovako:

U nedilju med osminom Telove, kad je bila procesija po selu nisu ni učitelj ni njegova žena hodili z decom. Na prosne ili krizne dane su kod procesije do duše hodili z decom ali kad se je procesija vratila u crkvu k sv. Maši, pustili su dicu pred crkvom a oni su ili doma. Dica pak su bez nadziranja skakala okolo.

Kako naš meštar poštuje svoje predstavljene oblasti videt čete od ovega. — Mesto školsko veče u Buzetu zapovedelo mu je, da ima do 17. 7. 1901. spraznit kapelansku kuću u kojoj prebiva i koja je bila utinjena samo za kapelana, i da ima prešeti se va drugu kuću za to odlučenu i od kapitanata odobrenu, al pak da neka gre kamo će bivati, da će mu se fit plaćati. — „Grego“ pak je za tu zapoved hajal i nehajal. Koparski kapitanat je tu zapoved na 27. 7. 1901. ponovil al sve zaludo. „Grego“ se ni maknul. Njemu su c. kr. oblasti niš a znate zač? Jerbo ga proteji slavnoga porečka junta.

I tako je „Grego“ uz sve zapovedi c. k. oblasti još danas va kapelanskoj kuće. Nego svemu pride kraj. „Grego“ more zahvalit Bogu da je naš narod tako miran, strpljiv i dobar. — Da je „Grego“ drugde učinil ono što je u Lanišću narod bi ga bio već kamenovao. Nego čini se da se i njemu približje crni petak ...

Iz Rieke, 29. septembra 1901. 27. ov. mj. u večer sjedilo je u jednoj gostioni na Rieci malo društvo Riečana, koji su se lepo međusobno zabavljali. Istu gostionu počastio je svojim posjetom i Dr. Salo.

Mislieli da će svojim pristupom razveseliti društvo, nepozvan sjede za njihov stol. Jedan iz društva, koji je poznavao Sala izgrdi ga u redu i naloži mu neka odmah ostavi društvo, jer da mu nema mjesta među poštenimi ljudi. Ali stara je stvar da ima Salo kožu tvrdi kako i tambur pa ostane lepo i dalje tamo. Kada su na to ostali iz društva doznali s kim imaju posla pa da je to urednik „Teta Jambrozijske“, ustali su, pograbili ga i dali mu kriva, a Salo poleti kroz vrata kao sivi soko i nestane ga u noćnoj tmini.

Ča piše „teta Jambrozijska“.

Prijatelji moji dragi! Ja vam predstavljam g. duhtora Ivana i ica nobile de Salo. Današnjim dnevom on počimje pisat va naš „Narodni list“ da pobija one, ča je napisal i ča piše va „teta Jambrozijske“. On će to xnat najbolje učim — bolje nego ja, bolje nego vi, bolje nego nijedan. Da će od sada pisat lepo i dobro za našu stranku te se vidi od ovoga pisma, kega je od njega dobil g. dr. A. Stanger. On mu je napisal ovo:

Veloskoem gospodinu
Andriji Dr. Stangeru
odvjetniku

u Veloskom.

Obzirom na naš danasnji dogovor zahvaljujem Vam, što mi podadoste priliku, da Vam izkažem moje izvorno čuvstvo Hrvata. Uvjeravam Vas, da od danas biti će moja prva i zadnja dužnost da budem na korist našoj Hrvatskoj stvari, da biti ću Vam brat po krvi i srcu.

Zdravstvuje
Matulje, i t. d.

Ivan dr. Krstić.

To je pisao ča ga je on napisal, a mi mislimo, da pokle jednoga takovega pisma, moremo mirne duše verovat i pouzdat se va njega prez straha, da hi nam se mogal zneverit, zač svi znamo, a i on dobro zna, da ako bi se čovek, ki piše ovakovi listi zneveril, da mu sa ne bi moglo reć samo izdajica, nego još ča godar više. Zato i ja puštam drage volje ovu rubriku njemu uvjerem, da će on — to se zna za plaću — služiti nam i delat za nas upravo onako, kako služi i dela za Talijane, ki mu davaju 100 florini na mesec.

Lepo Vas pozdravljam svih i svakoga
Barba Tončić.

P. S. A sada čujte, ča on govori:

Voracita croata. Hi, hi, hi, hi, hi, hi, ste videli, ste čuli, ča sam napisal va zadnjoj "tete Jambrožije"? Ono talijanski: — voracita croata! Hi, hi, hi, hi! A znate zač sam ja ono napisal talijanski? Ja sam ono napisal talijanski za to, da krunenam staru tabakero, ka mi ni otela dat čiste mandani ni stomani, ako njoj ča talijanski ne napišem. I ja sam napisal ovo talijanski. I napisal sam ovo: "La Dalmazia non fu mai Croata." "Gli italiani della Dalmazia" tenevano con esemplare imparzialità gli uffici "Gli italiani della provincia dalmata vivevano in pace con i loro conterranei Slavi". A va jenem nemškem članke sam napisal ovo: "Italianische Stadt Zara" — ča će reć po našu "Talijanski grad Zadar". Hi, hi, hi, hi! Treba je odgovorit temu? Dosta je zat v ruki "Jambrožiju" od 1896. leta, i nač onaj članak "Quousque tandem", va kem je napisano ovo:

Opazimo sa zadovoljstvom, da je braći Hrvatima u Dalmaciji jako lahko na put stati tamošnjemu nesramnomu i abnormalnomu stanju jer je u Dalmaciji samo jedna gruda hrvatske zemlje, koja je tudja slavenskoj misli, a ta gruda nesrećom je sam glavni grad Dalmacije — Zadar — to jelego talijanskih bjegunaca i slavenskih izroda, koje neima ni roda ni domovine". Hi, hi, hi, hi! A lepa će bit kada me bude Stoglav pital: "Čo cosa, ti ga scritto, quello contro i dalmati Italiani". A ja ću mu lepo reć: "Non go mi scritto ne detto quello, quello se ga inventà i preti". I Stoglav će verovat. Hi, hi, hi, hi!

La civiltà italiana e la galleria italiana. Ja sam neki dan pisal "della civiltà italiana", kako da bi to va istinu bila kakova civiltà. Nego to nije nikakova "civiltà". Za Talijane nije ništa sveto. Moralno im je čuvstvo izvaćeno, govore pogrdama, hodaju po blatu — socijalni reptili". A za galeriju talijansku v Istre sam napisal leta 1896. ovo: "Tomu povlađivanju pridružuje se na galerijal najmljenja fukara, koja najgradnijimi i najprostijimi pogrdami navaljuje na naše muževe". Najmljenja fukara — fascinaeci mercenari" tako sam ja krstil leta 1896. "colto pubblico" od saborake galerije, a kod tega ostajem i danas, zač ja ne ću da budem kako i kobila — danas ovakav jutra onakav.

Campitelli, idolo mio! Sobotu sam o starom Campitelli napisal ovo: "Castni i dobri starac Campitelli, kega je Mandić dan prije nazval — purcinea." I još sam napisal, da Mandić ni dostojan Campitelli ni postoli odvezat a va talijanskem

članke sam ga nazval: "Illustra Campitelli". Tako sam pisal sobotu, a nekoliko vremena prvo je svaki mogal čitat ove moje besedi: "Hoće li ma da samo i pišnu naš zastupnici, eto, gdje ih odmah neumoljivo zvonice — pobornijeloga predsjednika Campitella zove na red, a rieč im se odzumlje". Pobornijeli, imbambidini Campitelli! Hi, hi, hi, hi! I još mi dava 100 florini na mesec. Ja mu se čudim! (Ja mu se pak ne čudim, zač ako je pobornijeli kako si ti rekao da je, treba je da te plaća, da ga još bolje za nos vučeš. Opazka Žakvarićeva!)

Menelik. Ja sam pital kapitanat ova zadnju sobotu, da zač ni zaplenil vaš dični "Narodni list" radi onoga članka: — Storimo kako i Menelik, zač da se va onem članke traži Talijanom, da će se ih va more hitit. A znate vi, ča bi te bili morali na to odgovorit? Vi bite bili morali reć ovo: — Čuješ Bedintaru, ti si pred par let pisal, da bi svi Hrvati i Slovenci Istre morali zet drvo, pak udri po Talijane. Je to ki onputa sekvestral? Ako ni tebe nijedan onputa sekvestral, kako moreš zahtjevat, da se za one nečudne besedice sekvestra i naš "Narodni list"?

Zamećani — niže podpisani
Ja sam sobotu pisal va "tete" da su veselice na zator naših ljudi, zač da se vade na izlete, na pijače sa svojemij familijami, a to sve da košta beći i dangubi. A znate vi ča bi mi Zamećani mogli reć na to? Oni bi mi mogli reć ovo: Ti govoriš proti pijače na prvj kolone četre stranice tvoje "tete Jambrožije" — a već na četroj koloni iste stranice pozivlješ ljudi v oštariju od prave Labinjanki na Veloskem i preporučaš njim, da se naloču domaćega vina. Hi, hi, hi, hi! Tako bi mi mogli zboknat Zamećani.

Dr. Ivan + ić
nobile de Salo.

Pjesma izdajici.

Od majkina svetog mleka,
Što nam draže biti može,
To prokletstvo onog čeka,
Tko zatera ljute nože
Majki u grud kô ti crna
Izdajice gadna grdna.

Kud ćeš bolje majke najti,
Od te biedne domovine?
Kuda ćeš se bez nje najti,
Oj hrvatski bludni sine?
Što bi bez nje veći bio,
Izdajice — stara ljo?

Zašto ljubiš majku tuju?
Zašt ti tvoja nije mila?
Zašto voliš goru tuju,
Kad tebi je dobra bila?
Zašt njoj pletiš ljute biče
Izdajice — nesretniče?

Gojila te ona liepo,
Gledala te kako i dete
Ljubila te ona siepo
Od vrh glave do dno pete
Ali sad je ružič smjelo
Izdajice — sve te klelo!

Jezik s kojim tebi reče:
"Moja mila, sladka hrano!"
Kako oganj sad te peče,
Nija ti ga ljubit dano,
Već je taj ti tebi mio —
Izdajice proklet bio!

Dok hrvatske majke naše
Bojak biju virni nisi
Dušmani se od njih plaše,
Mač im svetli u desnici
A ti mraziš njh dela —
Izdajice — krv te klela!

Ponosi se Istran svaki
Sa imenom svojim slavim,
Još se diči sinak jaki,
Sa imenom svojim davnim,
Ti se njega sramiš ludo —
Izdajice — svinjeko čudo!

Tko j' tatara divlje zatro?
Tko obrani Krest nam sveti?
Tko ugasi tursku vatru?

Tko ne dade sebe speti?
Tko pravedan krv je ho?
Izdajice — ledna smjelo!

Tko ukrofi Talijance?
Tko ne dade Beča belu?
Tko umiri sve Ungarce?
Tko sustavi vatru sela?
A kakova? tvoje lice,
Gadna grdnusa izdajice!

Pjesma mile tko ti pjevô,
Kad nestade mača ljuta,
Kuda ideš — turska vjero,
Da s' ne vratiš s krivog puta?
A tko na te sad sve pljuje,
Izdajice — glavo guje!

Štogod narod ljubi i čuva,
I sve ono za čim preda,
Na što nitko ne bi pljuvo
Jer mu junak krepak neda,
Ti mu gaziš — svieta rugô
Izdajice — grda kugo!

Grihota je malog mrava,
Kad je miran, pogaziti,
A kako li naših prava,
Krvnik ljuti voljno biti,
Ma gdje ti je ponos ljudski,
Izdajice — stvore mraki?

Vjak mučnik Hrvat bješe,
Što provodi duge dane,
Nima ljudi da ga tješe,
Kad mu tudjin zada rane,
I ti mu još sramiš lice,
Ti besramna izdajice!

Sve što Hrvat mukom dobi,
Sve što znanost njemu dade,
Sve što rt mu mača kobi,
Sve što blaži njegve jade,
Sve ti mraziš što je sveto —
Izdajice — grudno pesto!

Što je tebi tužna majka,
Što li bratac — Hrvat pravi?
Što ih spomen od babajka,
Tebi drugo stoji u glavi,
Ti bi majci olt spio —
Izdajice — proklet bio!

Tebi j' ništa Dalmacija,
Krišvita ali slavna,
Te bi j' ništa ta Istrija,
Ta hrvatska zemlja davna,
Tajije ti j' nebo milo,
Izdajice — vrazje krilo!

Kad Hrvatske ne bi bilo,
I nestalo svih Hrvata,
Samo tada vrazja silo,
Bio bi gojen oko vrata,
Smjio bi se sladko, lako,
Izdajice — grom te smako.

Ali neće nikad biti,
Što ti želiš, bludni sine,
Brjak će se naš razviti
Črne tmine razgoniti.
Ti ćeš crknut kugo naša,
Izdajice — bies te snaša.

Prokieto ti majka mliko
Prokleta ti duša bila.
Sveta svako zlo te stiglo,
Proždria te morska sila,
Nejmale ti kosti mira,
Izdajice — vrag ih zbirâ.

Hoće, hoće pjesma slavaka,
Spominjati narod dike
Okriti dela lavaka,
Bojnim listom lovorike,
Tebi dat će cviet sramote,
Izdajice — ne bile te!

Spjevao: Pava Spada.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija“ smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija“ štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domace vesti.

Die Lügen des Dr. Salo. Wir sind wiederum genöthigt den Dr. Salo wegen seiner Lügen ein Biichen bei den Ohren zu zihen — obwohl wir wissen, dass dies kaum etwas

nützen wird. Krstić wird nämlich von den Italienern mit monatlichen 100 fl. bezahlt um gegen die Kroaten Lügen zu verbreiten und deswegen kümmert er sich nicht im Geringsten wenn man ihm seine Lügen nachweist.

Unter dem Titel „Ein kroatisches Komplott“ beschreibt Salo in seiner letzten „Tanta Jambrožija“ eine vermeintliche Verschwörung der Kroaten in Zara. Was ist daran Wahres? Mitte September l. J. kehrten einige 400 dalmatinische Pilger vom Terratto nach Haus. In Zara hielten sie an um die Stadt zu besichtigen. Die Zaratiner Ketzelmacher (Zara ist nämlich die einzige Gemeinde Dalmatiens, welche noch in italienischen Händen ist) insultirten die durch die Stadt friedlich wandernden Pilger, beschimpften und steinigten sie, so dass sie genöthigt waren über Kopf und Hals sich einzuschleichen und abzudampfen. Wegen dieser Gewaltthatigkeiten wurde eine Untersuchung eingeleitet. Die Zaratiner Ketzelmacher ersannen nun, tren ihrem Principe „Alles wagen“, ein angebliches Komplott gegen den Landtagspräsidenten und schoben es den Kroaten in den Schuh um auf diese Weise die Aufmerksamkeit der Staatsgewalt von sich zu lenken. So viel wurde bereits durch die gerichtliche Strafuntersuchung festgestellt. Trotzdem bringt das Salo in ganz entstellter Weise vor. — Wohlun Dr. Constantini und Paović können auf ihren Dutzfreund Salo stolz sein. Er übertrifft im Lügen sich selbst.

Unter dem weiteren Titel „Croatische Deutschfreundlichkeit“ führt Krstić in derselben Nummer seines Schundblattes an, dass unsere Landtagsabgeordnete und unter diesen auch unser Bürgermeister Dr. A. Stanger in der Landtagsitzung vom 19. September 1901 an die k. k. Regierung eine Interpellation richteten mit der Aufforderung an die Regierung man möge doch einmal aufhören die in der Lehrerbildungsanstalt za Capodistria studierenden Zöglinge slovenischer oder croatischer Nationalität mit dem Studium der deutschen Sprache zu plagen. So Krstić! Das ist aber eine ganz freche und gemeine Lüge. Unsere Abgeordnete haben die Regierung aufgefordert sie möge veranlassen in der erwähnten Anstalt einzelne Gegenstände aus pädagogischen Gründen den Croaten in croatischer, den Slovenen in slovenischer Sprache gerade so wie den Deutschen in deutscher Sprache unterrichtet werden. Dies wird deswegen verlangt weil unsere Lehramtscandidates in Capodistria der deutschen Sprache nicht soweit mächtig sind um von dem im deutscher Sprache ertheilten Unterricht über einzelne Gegenstände einen entsprechenden Nutzen zu ziehen.

Das ist die Wahrheit! Nur aus dieser rein pädagogischen Frage will Krstić auf unseren deutschen Hass schliessen. Das ist tatsächlich eine armselige Logik.

Wir wollen aber nachweisen dass gerade die Italiener die erbittertesten Deutschfeinder sind.

Am 23. September l. J. wurde in Abbazia die II. Kunstausstellung eröffnet. Das Comité Hess in Abbazia und anderwärts Placate aufschlagen welche diese Eröffnung ankündigten. Solche Placate wurden auch in Lovrana aufgeschlagen, Lovrana befindet sich bekanntlich in italienischen Händen und Bürgermeister dortselbst ist der fanatische Italiener und Freund des Krstić und des Constantini Herr Anton Gellietich. Dieser Herr Hess sich nun von seinem Deutschenhass soweit hinreissen, dass er in Lovrana die deutschen Placate der Kunstausstellung in Abbazia während eigenhändig heruntergerissen hat. — Das sind wir im Stande durch Augenzeugen nachzuweisen. Hat denn Herr Gellietich diese deutsche Placate aus Deutschfreundlichkeit heruntergerissen? Auf diese Frage mögen uns Kratić und Constantini antworten.

In der vergangenen Woche wurde in Verona die Jahresversammlung des italienischen Vereines: „Dante Alighieri“ abgehalten. Der Präsident dieses Vereines, Villari, betonte in seiner Rede, dass dem Vereine

Dante Alighieri die hauptsächliche Pflicht obliegt, die Italiener ausserhalb Italiens (in Oesterreich) im Kampfe gegen die Deutschen und Slaven zu unterstützen. Das entnahmen wir aus den Wiener Zeitungen und Krstić möge es in Abrede stellen.

Krstić und die hiesigen Ketzelmacher treiben mit ihrer Deutschen freundlichheit bloss Hetz und weiter nichts. Sie wollen nur die hiesigen Deutschen irreführen um sie auf irgendwelche Weise für sich zu gewinnen und sie für die nächste Gemeinderathswahlen in Volosca-Abbazia als Verbündete zu haben. Zum Schluss etwas heiteres.

Montag den 23. September abends trank sich Dr. Salo in einem Wirthshaus in Skrbici einen Kannonenrausch an. Wie üblich von Salo weilt man es auch dort zu einer Keilerei, so dass Polizei und Gendarmerie interveniren musste. Von diesem Wirthshaus gieng nun Salo begleitet von einigen Gesinnungsgenossen zum Posthorn. Auf der Strasse hatte sich inzwischen eine grosse Anzahl von Neugierigen angesammelt die den wankenden und schwankenden Dr. Salo betrachteten. Als er und seine Gesellen von Posthorn herauskamen, da war er so besoffen, dass er nicht mehr aufrecht stehen konnte. Zweie seiner Genossen mussten ihm unter die Arme helfen und tragen ihm wie einen Sack in die Villa Margit. Zwei Frauen die auch unter den Neugierigen waren äusserten den Wunsch den Dr. Salo sehen zu wollen. Als man ihnen den besoffenen Dr. Salo zeigte riefen die beiden Frauen aus: Uj jej! das ist der Dr. Salo? Und so ein Trunkenbold ruft die Deutschen Abbazias unter seine Fahnen, so ein Mensch erkrant sich der Gunst und Freundschaft der Herren Puović und Constantini! Prosit!

Talijani i Volosko-Opatijski občinski izbori. Krstić se va svojoj špudacero napinje kako jedna žaba, da bi za buduću izbora za novu reprezentancu na Voloskem-Opatije dobio koga čuška na talijansku bandu. Rekli smo na talijansku bandu i tako je, jerbo Krstića plaćaju Talijani, da za njih dela. Dobile Talijani v Istro na vas glas predikaju da je Istra talijanska provincija, da v Istro su sami Talijani (čitajte „Piccolo“ op. uređ.) dotle Krstić, talijanski Bedintar svojim bedantem maćičem kanta, da je Istra istarska (tako da bi reč, da je smokva smokvasta op. ur.) a talijanske deputate zove „naši deputati“, talijansku stranku — „naša istarska stranka“. Sve ča on piše i govori od „Istrijanstva“, to je sve samo talijanska sleparija: zač svaki i najpripristiji čovek zna, da jednega-istrjanskoga nacijona ni na svetu, nego da je Istra jedna provincija i da va njoj bivaju ljudi, ki su po jeziku i nacijonu Talijani, Hrvati ili Slovenci. Dakle čaro je kako sunce, da Krstić vara ljude i da dela za Talijane, ki ga za to i plaćaju, on dela samo da bi Talijani dobili našu podeštariju v ruki zač bi mu onputa dali kakovu službu prez. dela i kresili bi mu plaća.

Krstić bi htel da pridruži našu podeštariju Talijani a la Constantini, Puović e compagnia bella, pak da se od našega komuna dogodi ča se je dogodilo od talijanskega kasina v Opatije. Nego ča njim se ga dat! Za sve nas Volosćake i Opatijce bila bi najveća sramota, da bi nam va našoj kuće, va našem komune zapovedali privandranu Talijani dokle imamo mi domaće ljudi za to sposobnih i kapitani i albokati duhtori.

Tako vidite časte nas Talijani, oni nas drže svih skupa da nismo vredni sami sobom zapovedat. I još se najde kakov domađi iudajica, kakov Mazzapadre i kakov Mazzapatri ki s temi našemi neprijatelj držu i proti domađim sinom i proti našemu komunu dela. Srani ga bilo svakega takovega; bi zaslužil da se ga kamenuje!

Privandranu Talijani bi nas oskubili i odrli i napunili duğa do gola pak bi šli od kuće su i prišli a mi bimo morali onputa gledat kako bimo duği patili. Za to neka voda nosi sve Talijane Krstiće i Mazzapatrie! Ni jedan pravi Volosćak ni Opatijac nesme s njimi ni držat ni hodit zač svaki

ki je s njima je neprijatelj Voloskega-Opatije. — Neka se Krstić hvati, da su svi mački s njim neka se hvati da su Opatijski Nemci s njim i z njegovimi gospodari. To ča mu verovat moriš stari Kampitelli ma drugi nijedan.

Mi ga još jedan put pozivljemo neka nam pove dvajset domaće Talijani na Voloskem i Opatije ki s njim drže neka nam nabroj dvajset Nemac, ki ča s Talijani glasovat pak čemo mu darovat jednu dužinu mudandi. — Neka zna on, neka znaju svi mački mladi i stari suhi i debeli, da su Nemci v Opatije dali nam pošteni besedu, da ča s nam glasovat svi zvan četireh pet. Pa ako i ne bi nijedan Nemac s nami glasovat to nam ne bi još ni škodilo zač je našeh dosta za potu sve Talijane i sve mačke. Aš tu kapijo Salo? A ti varaj i naprovo tvoje bedaste mačko i — kako si ga ti nazval — imbambinidega Škampitelica.

Schreiber i Krstić. Krstić je va predzadnoj „tete“ dal očitovanje da mu gosp. Schreiber ne pravdja na nemški ono ča je nemškega va „teta“ napisano jerbo da g. Schreiber ne stoji va nikakovoj sveze sa Krstićem, ni sa „tetom“. To more Krstić svojem maćičem povedat na ne nam. Ako Schreiber ne stoji va nikakovoj sveze sa „tetom“ i Krstićem zač je onputa Krstić hodil prvo svaki četrtak al petak jutro okole 6 uri k Schreiberu? Zač je to viziti abandon kad smo mi va „Narodnem listu“ to viziti de komplimento (!?) kritikali? Zač se Krstić pelje Schreiberom a bracetu? — Kamo čaš vede sveze nego kada se s nekim a bracetu pelješ, tu moraš bit jako „intimo“. Schreiber, c. k. poradni oficial, pelje se a bracetu s jednem Krstićem za koga je c. k. kapitan Fabiani napisal i podpisal, da je vredan za beči učinit i takovo delo za kaje se gro va prizna. Neka g. Schreiber reče da se ni peljal s Krstićem po Voloskoj rive a bracetu ako ima kuraja! Pak ča ni to sveza? Ala Salo, salo da biš more palo, da ti more malo mozag posolli!

Gute freunde. Krstić vavek bloboče, da su Talijani najveći prijatelji Nemcem. Da vidimo malo kakovi su to prijatelji: Ovi dui je „društvo slikara“ v Opatije poslalo va Lovran nemačke plakate, s kimi se javlja, da je otvorena izložba slika va Opatije. — Kada ti temu ne beše, to su ti po Lovrane svi plakati razkinjeni, a videli smo kade i sam stari podesta s palicom jedan takov plakat razkida. Va istinu jako „gute freunde“ su to.

Malo više reda na Lovranskoj pošte. Ovi dni je bila iz Senja poslana va Opatije — pošta Lovran — jedna karta, na koj je bila stampana hrvatska trobojnicka. Ta trobojnicka bila je odkinuta na pošti. Oča ve, da ne dobije ki god po prestah.

Deputacija kod pomorske vlade. Subotu na 21. o. m. bili su naš načelnik g. Dr. Stanger i predsednik kure g. Dr. Glax va Trate kod predsednika pomorske vlade, kako deputacija občine i komisije kure da preporuče vladi razširenje opatijeskega porta. Gospod. president pomorske vlade obećal njim je, da će čim prej poslat v Opatiju komisiju da razvidi kako bi porat opatijeski najbolje i najbrže povećal. Samo da bude brzo.

Pavillon ungaro-croate va Zertu v Opatije. Već su fundamenti za ta pavillon preko mesec dan učinjeni ale pavillon se još ni počelo delat. Ungaro-Croata valjada čeka da počnu slaba vremena pak da se ne bude moglo delat. Vendar bi bilo skrajno vreme da se ta pavillon već jedanput dovrši.

Katarina udova Tomićić u Voloskom umrla je dne 29. septembra u dobi od 77 godina. Pokojnica bila je udova za pok. Nadaom Tomićić bratom našega kapitana Viktoru. Utorak sprovodi se ju do hladnoga groba. Pokoj njoj vječni!

Krstić zgubil ligambi. Neki dan kada su ono deca na Voloskem tekla za Krstićem kako za divim mačkom, vapjuće za njim: salo, salo, on je, bežeć pred decem, zgubil jedan ligamb, ča mu ga je dala stara Jambrozija. Našal je pak ta ligamb mali Slovarićev, ki ga je stavil va šep i rekal: — Ču ga nest čače, neka s njim žukvu zaveže.

Lovranski Hotentoti. Neki dan je bila va Lovrane maša i uložaj za pokojnega biskupa Šterka. Ni od strani podeštarije, ni od strani škole ni bilo bliza ni jednega. Hotentoti!

6000 krun za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru pustil je na svojoj smrti vrlu domorodac pokojni Mate Kundek, načelnik Ivančić grada va Hrvatskoj. Lepa, prelepa je to pomoć za našu potrebnu družbu. A pustil je on u druge dobrotvorne svrhe još preko 250 tisuć krun. Bog ga nebeski pomiluj, i platil mu na nebe stotruko ono dobro ko je on učinil svojem narodu.

Izdajica neda mira ni poštenim đvojčkam. Va svakem broje one matuljeke vredni nač čete kakovu otrovnu proti koj od našeh đvojčak. Naše đvojke ne trebaju od nas, da ih mi branimo pred jednim Krstićem a ne čemo se mi pačat ni va đvojke mačje stranke, za svem tem, da bimo i puli njih našli puno tega za reč.

Nego đvojke su đvojke — pustimo ih smirom. A kud i kamo više bimo mi mogli pisat proti drugem od protivnoga partida. Zač i mi znamo puno, ma puno tega. Koliko bi na priliku smeħa bilo, da opišemo, kako nisu Tortu nikako mogli nač na dan ženidbi? A za Tamara mislite da se ne bi ni našlo? A ča bi pak bilo, da iznesemo pred svet magari skriveno va pesmice — oni „amoretti“ ča ih je delala s jednim oficialom neka gospa, ka danas sa svojim mužem z nemškim imenom najviše zabada nos va naše stvari? A za tu gospu bimo mogli napoment i druge neke stvari, ke je delala po groħa, kada je bila đvojka! A da iznesemo pak svakidašnje „barufe Čozote“, ke se zbivaju va nekih ter nekih kuħa na Voloskem i v Opatije! Puh i Durmeš te mo valje razmet! A ča bi bilo pak da opišemo onega stoglavega talijanskoga tovara, ki je abandon na najgri način onu brznu šepicu? A one neke famoze jeložije na Voloskem? — Ej, ej, šiori Talijani, imamo i mi tega lepu vrećicu. Čete da ju zispemo? Pačaje se samo va naše privatne familiarne stvari — pak čete videt, kakovega vražjega svraba čemo vam mi priskrbet. Provočajte nas samo — pak čete benj kašnje videt.

Partida ka slabo fini. U torak jutro na 1. o. m. čekala su pred Internationalom na Voloskem dva fijakera jedan z Reki a drugi z Lovrana na svoje pašizere. Da njim bude vreme kraće počeli su igrat na karti. Kad je jedan od njih puno zgubljeval su se borne posvadići i prišli baš grdo. Za sreću je onuda prošal žandarmierje z Voloskega i pozval ih je da miruju. Budući nisu hteli poslušat peljal ih je obeh na kapitanat i onde ih je baron Schmitt odsudil svakega na 10 krun multi. Slano ih je koštal ta špas.

Krstić piše za čukl ma, ne za ljudi. Mi smo va zadnjem „Narodnem listu“ pisali kako su Talijani va diete istarskoj zakrivila da se neče ovo leto delat električni tramvaj buduć da su mogli pitanje od garancije rešit još meseca julija i tako da sama provincija zame na se ta garanciju. — Krstić pak va zadnoj škovaceru piše da smo mi proti električnem tramvaju za svem tem da ča ovi kraji imet toliko koristi od njega. Dakle za to da mi krivimo Talijane da se ta tramvaj neče ovo leto delat, za to smo mi proti tramvaju. To je logika. Briga Dr. Salo za logiku on zna, da su njegovi mački ki čitaju „tetu“ pravi čukl pak ih lepo za norca ima. Pravo njim stoji!

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru Na nješto na lies pok. Katarine udove Tomićić darovali su gg. Viktor i Ljudevit Tomićić za družbu svaki po k 20 u ruke družbino blagajnika. Ivan Vlah Vidić predao nam je k 1 i 20 za družbu kao čisti dobitak od razprodanih razglednica prof. Spinčića. Iz Mošćenah primili smo k 11 za družbu skupljenih kod veleč. g. župnika prigodom njegovog imendana. Gospodjica Jelisava Sepić predao nam je za družbu k 1 kao globu placuna od g. M. J. što nije imao družbinih žigica a 40 fl. kao ostatak od razprodaje kratkih devetnica. Živili!

Mali razgovori.

J. Si čul, Mate, onu novu?
M. Ka to, zač se ih svakakoveh đnje?
J. Salo da je zel na fit „Villa Margit“ puli Skrbici.
M. Je vraga on zel!
J. Je, ja nego samo za pijano vreme i kada je kakova nevera in višta.
M. Sada je kapim. Za to je Salo ponđeljak večer puli Skrbici s Lambrelinom kuntrat delat a Mazzapadre je bil svedok.
J. Ki termo!
M. Je brate!

Ča je novega po svete?

Austrija. Kako smo već javili Staro i Mladoci su se složili va tem, da ča složno delat i birat puli izbora za zemaljski sabor. Ta njihova — makar i privremena sloga — bila je potvrđjena na skupšćinah, keh su imele obe stranke zadnju nedelju.

Parlament va Beče otvorit ča se na 17. ov. meseca.

Va Ugarskoj su danas počeli izbori. Tamo se je već i do sada prolelo puno krvi — a bit ča tega i još. Ti izbori su za nas od velike važnosti. Jer ča ovaj put uniči u sabor nekoliko zastupnika slovačkoga naroda — naroda, ki je va Madjarskoj tako proganjan, kako i naš narod va Istre.

Francezka. Va to je zemlje ne govori i ne piše o drugem, ako ne o ruskom cesara i cesarici, ki su Francezku počastili svojim posjetom.

Englezka. Mali sultan u Marabuku va Azije dal je Englezom vele slobodine va nekeh porteh, ki su podložni trakumem cesaru. Turska je na to skočila i poslala nekoliko bataljuni soldati pred mesto Koveitu. Nego i Englezi prete sa svoje strani, i tako ne bi bilo nemoguće, da se danas al jutra Englezka zaplete va gveru s Turskom. A ja da bi otela, da oni brznu Buri malo odahnu.

Italija. Jedan otac va Jakine je ubil sina sa 24 kortelade. Jedna mat va Bologne je obesila svoje dete. Jedan otrok va provincije „Emilije“ je poublil jedno 10 malic, pak njim je mrtva dela skrli na sofite. Lepa zemlja lepi ljudi!

Transval. Kičener ne more, predobit Bure sa sabljom i s puškom v ruke, pak bi ih rad pokorit na drugi način. On je odredil, da onem Burom, ki se ne pokore do 15. setembra ima se sekvestrat sva imanja, kuće i zemlje pa ih prodat na inkant. Tako delaju samo najgri divljaci. Nego uza sve to Buri se ne boje, oni su odlučili tuč se do zadnje kapi krvi. Oni se nadaju va Boga i va vječnu pravdu. To je lep i vredan narod. Pomislite si, da va celo vreme ča traje ovaj nesretni rat, još se ni našal mej njimi jedan Krstić ki bi bil izdal svoju domovinu i svoj narod pak prošal k Englezom, kako je on plaćeni Bedintar z Matulj začal za plaću mej Talijane.

Za vod sv. Jerolima va Rime.

Neki dan je profesor Randa va „Novoj presse“ pisal odlučno proti odsudi talijanskoga suda, ovi pak je dni znameniti Hofrath Dr. Vatroslav Jagić pisal va nemškem listu „die Zeit“ o nepravici ka bi se otela stari Hrvatom. Bi reč, da Talijani već sami vide da su storiili velu kapelu, a ne znaju kako bi to popravili.

Javna dražba.

U sriedu dne 9. oktobra t. g. na 8 ura u jutro biti ča na Voloskom inkant od mobilije koja pripada Ivanu Jurčiću bivšem c. k. esekatoru.